

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo n soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč.“

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglas in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne sahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročilno, reklamacije in inserate prejema upravništvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Lex Liechtenstein.

O priliki, ko se v državnej zbornici razpravlja novi načrt, po katerem bi se sedanji zakon imel tako promeniti, da bi šola slonela na verske podlagi, želeli bi, da se enkrat izpolne želje različnim avstrijskim narodom ter da se reši toli važno šolsko vprašanje. Načrt novega šolskega zakona terja, naj bode šola pred vsem verska; pravnost naj se v njej oznanja in goje naj se v otroških srcih najplemenitnejši čuti.

Strinjamo se tudi mi s tem namenom novega šolskega zakona, ker dobro vemo, kako nevarne, v duševnem obziru pogibeljne so one šole, ki otroku mehnično v glavo cepijo raznovrstne znanosti, potrebne v vsakdanjem življenju, o tem pa podpolno prezirajo blaženje notranjih čutov v otroku. Iz tako vzgojene dece si človeštvo ne more obetati mnogo koristi, dovolj pa zlobě.

Prava logika zahteva, naj se šolstvo postavi na narodno podlagi, ako osnivalci njegovi nameravajo iz prestrojenih šol dobivati pravih vnetih in koristnih državljanov.

Smešno se nam vidi, kadar čitamo v tem ali onem listu o hvalisanji načrta nove šolske postave, vedno se pa poudarja važnost nemščine kot edino vzvičalnega, spasonosnega državnega in šolskega jezika. Zdrava pamet sama veli vsakemu mirno mislečemu človeku, da si cerkev ne more obetati od nove postave dobrega uspeha, ako ne postavi šolstvo na narodno stališče.

Šola naj bode tedaj narodna in verska, ker samo tedaj bode izvrševala in izpolnjevala svojo pravo vzvišeno nalogo.

Ako prodre načrt novega šolskega zakona v državnej zbornici, nadejamo se, ako se v istem promeni nekatere točke ter se izrecno določi narodnost šolstva, — da se naposled vendar enkrat reši šolsko vprašanje tudi nam Slovanom ugodno. Od konservativne stranke upamo večje popustljivosti nego od zagrizlih nemških liberalcev in protivnikov slovanskih.

Vsakemu človeku je umevno, da učilnica je samo tedaj koristna, ako se v njej poučuje v jeziku otrokom umljivem. Resnico tega bi morali tem bolj spoznavati konservativci, vedoči, da vsako versko poučevanje bi nič ne hasnilo, ako se predava v tujem jeziku.

Opazujmo na pr. samo ono slovensko deco, ki obiskuje tukaj v Trstu vlaške

mestne šole. Večina niti očenaša ne ve moliti, ko je uže več let posedala po takih šolah ter se učila kršanskemu nauku v laščini. Pomislimo na tretja laška razreda v Rojanu in Skednji: — kar se oni otroci veronauku nauče v prvem in drugem razredu, pozabijo v tretjem!

Kakšnim koristim se more pač nadejati cerkev od takšnih šol? Nikakeršnih! Slabše so po našem mnenju, nego li one, v katerih se na vero niti ne ozira, ker otroci, ki obiskujejo take učilnice, zgublajo na teden po dve uri, v katerih se poučuje veronauk, namesto da bi se mu predavalo v tem času kaj družega. Da je tudi z ostalimi predmeti enako, umevno je samo ob sebi.

Celo divjim Kafrom in Hotentotom oznanjajo vero v materinem jeziku, a v nas Slovencih se v nekaterih krajih niti vera ne uči v materinem, ampak v tujem jeziku.

Bode-li nova šolska postava temu v okom prišla? — Ne, ako se ne postavi na narodno stališče!

Dom in vera morata vsakemu človeku biti sveta; prvi se ne sme in ne more ločiti od druge. Ako tedaj konservativci želé, da šolstvo narodom koristi ter cerkvi vzgaja udanih in vernih ovčič, mora gledati, da je pouk otrokom umljiv, in to se dosega samo, ako se poučuje v materinem, otrokom edino umljivem jeziku.

Slovanski narodi v Avstriji so zvečine rimsko-katoliške cerkve.

Prva skrb konservativcev bi morala biti, ako prodrejo se svojo predlogo, da pazijo v zlasti na učni jezik v šolah, ker samo, ako je učni jezik materin jezik, tedaj bodo uspehi ugodni.

Ali ne samo veronauk se mora učencem razlagati v materinem jeziku, temveč tudi drugi predmeti.

Gledimo, kako strastno se izraža nemška „Tagespost“ ob avstrijskih konservativcih in o katolikih sploh: V svojej 24 števi od 24. t. m. piše namreč: „Ako avstrijsko-nemško deblo, pokvarjeno po slabej vzgoji in po zamorjenji dušnega življenja ne zaseda več vodniškega mesta mej nemškimi rodovi ter je moralo po kratkem boji pustiti na strani veliko evropsko stališče pred letom 1866; krivo je tega pred vsem vladanje klerikalne reakcije poprejšnjih stoletij.“ Dalje žuga v istem listu pisatelj, da bodo odslej nemški ka-

toliki postali protentantje, in tej veri je po njegovej misli zagotovljen večni obstoj, a katoliška cerkev se bode morebiti še nekoliko stoletij vzdrževala. Katolike sploh pita z mračnjaki in drugimi enakimi psovkami, meneč, da bode novošolstvo neugodno uplivalo na avstrijske državljane, zaplelo jih zopet v srednjeveške zmote in zadržalo v njih vsako željo in nagib do napredka.

Ljudstvo mora napredovati sè svetom. Ako se šolstvo preustroji, mora ostati tako, da ugaja sedanjim potrebam in okoliščinam. Če je konservativcem na sri pravo napredovanje državljanov, pomisliti morajo pred vsem, da je to mogoče samo, ako se v šoli poučuje v materinem jeziku. Ako pridejo do tega spoznanja in v šolsko novelo vsprejmejo nekatere promene, ki se tičejo učnega jezika v šolah, radi bodo podpirali njih predlogo tudi slovanski državni poslanci, ker delali bodo v zmislu naroda, ki jih je izbral za svoje zastopnike.

Da se ognejo očitaniu mračnjaštva in ljubezni do temote, skrbeti je konservativcem najprej, da se šola postavi na narodno stališče; samo tedaj se jim je nadejati največih uspehov od šol; otroci bodo tem bolj napredovali, ako se jih bode poučevalo v umljivem jim jeziku. Tako uravnana šola bode otrokom prava vzgojiteljica, kajti v njej se ne bode sile delalo otroškim možganom s poučevanjem tujih jezikov ali celo s predavanjem v neumljivej govoric. Enakega šolskega zakona si moramo želeli in našim slovanskim poslancem vroče preporučamo, naj o tej zadevi v državnem zboru izpregovore in odločno zahtevajo, da se omenjeni novi šolski zakon sprejme z imenovanimi promenami.

Železo treba kovati, dokler je vroče; načrt nove šolske postave je prišel na površje ter se bode kmalu obravnaval v državnem zboru. Želeti je temeljite preosnove avstrijskega šolstva tim bolj, ker smo v šolskem obziru Slovani zelo na slabem. Terjajmo tedaj, da se šola preosnuje tako, da se tudi nam da pravica ter da se naši otroci ne muče več v nemških in vlaških učilnicah.

Tudi tukaj v Trstu in okolici je treba temeljite preosnove; osobito bi preporučali našim poslancem, da terjajo, naj se vse tukajšnje šole vzamejo v državno upravo, da se mestnemu lahonskemu šolskemu svetu pristrizhe vendar enkrat peroti!

Ker nam danes nedostaje prostora, hočemo prihodnjie natisniti tudi imenovani načrt šolskega zakona.

(Konec prih.)

Iz deželnih zborov.

Goriški deželni zbor.

(XI. seja 7. januarja 1888.)

Sledé poročila peticijskega odseka. Poročevalec Del Torre. Jožefi vdovi ranjkega učitelja Goriške normalke Jarneja Radizza se dovoli 40 gld. podpore.

Poročevalec Kovačič. O prošnji Lucije Komavec, učiteljve vdove za podelitev podpore prestopi se na dnevni red. Poročevalec Mahorčič. O prošnji Dobraveljske občine za podelitev podpore, da zgradi most na občinski cesti, prestopi se na dnevni red.

Poročevalec Del Torre. Društvo za varstvo avstrijske trtoreje na Dunaji dovoli za leto 1888 donesek 60 gld. iz dež. zaloga.

Poročevalec Ivančič. Dovolé se naslednje podpore za leto 1888:

Cestnemu odboru ajdovskemu za uravnava klanca Ravnjaka 500 gld.; — cest. odboru tolminskemu za cesto kraj Idrijce 500 gld.; za cesto Sv. Lucije — Ladri 500 gld., za cesto Staroselo — Loge 1500 gld., od katerih pa se ima pridržati 500 gld. na predplači, dovoljeni leta 1886, tako da se izplača samo 1000 gld., za most čez Dragovšček na občinski cesti proti Lávku 400 gld., katere bo cestni odbor izročil županstvu na Iderskem in nadzoroval, da se ta denar porabi za most; — cestnemu odboru Sežanskemu za uravnava klanca pri Križi 1000 gld.; cestnemu odboru Komenskemu 1000 gld. za uravnava klanca pri Koprivi; — cestnemu odboru Cerkljanskemu 1000 gld. za cesto mej Želnom in Reko za most čez Jesenico; — cestnemu odboru Bovškemu za most mej Bovec in Čezsočo; — cestnemu odboru Červinjanskemu 800 gld. za cesto mej Belvederem in laguno; — cestnemu odboru Gradiškemu 1200 gld. za skladovne ceste tamkajšnjega okraja; — občini Ronke za kanalizovanje 1000 gld.; — županstvu v Gradu 400 gl. za izčiščenje in razširjenje kanala mej Belvederom in Gradom. —

bode v korist. Očetov in materin blagoslov Bog sam spolnuje ishvaležnemu sinu

XI.

O spoštovanji starcev in prednikov.

Časti podobno lastnih starišev in pradedov v vseh starih osebah. Starost mora spoštovati vsak dobro vzgojeni človek. V starej Špartii je bilo zapovedano, da se morajo mladeniči dvignoti o starčevem prirodu, da morajo molčati, kedar starci govori, da se mu morajo ugnoti, kedar ga srečajo. Kar pri nas zakon ne veleva, naj veleva — kar je bolje — uljudnost. To spoštovanje ima toliko lepega v sebi, da je morajo pohvaliti tudi oni, ki so je kedaj pozabili.

Med olimpijskimi igrami je atenski starci iskal prostora, kajti divič ali amfiteater je bil prenapolnjen. Nekateri mladi ali razposajeni rojaki so mu namignoli, naj se približa. Ko pririje starci z velikim trudom do njih, zadene ga tu namesto uljudnega sprejema, — posmeh. Zasmehovani starček gre dalje do špartanskih mladeničev, ki po lepem domačem običaji vstanejo ter posade starčka v svojo sredo.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

O človeških dolžnostih.

Ital. spisal Silvij Pellico, prel. Jos. K—o.

X.

Ob otroškeji ljubezni.

(Dalje.)

Kdor se ponaša s tem, da ljubi Boga, da ljubi človeštvo, da ljubi domovino, kako ne bode visoko cenil in spoštoval onih, po katerih je stvar božja, človek, narodnjak?

Oče in mati sta nam naravno prva prijatelja; za nas sta brezsmrtna, kajti njima smo več dolžni, nego drugim. Dolžni smo jima hvaležnosti, spoštovanja, ljubezni, usmiljenja in prijaznosti v najsvetejšem zmislu.

Dogaja se žalibog lahko, da po prevelikem pouzdanji, v katerem živimo z najbližjimi osebami, nemarno in brezobzirno postopamo, namesto da jim olajšujemo stanje. Varujmo se take krivice. Kdor hoče biti blag, mora biti točen in olikan, da daje s tem svojeji ljubeznivosti neko podpolnost, katero mora imeti.

Ako le na to gledaš, da se izkazuješ udvornega opazovalca v vsacem obziru izven hiše, doma pa opuščáš spoštovanje

in uljudnost, katero si dolžan starišem, to je zdravej pameti protivno in pregrešno. Lepi običaji se priučé z marljivostjo, ali začenjajo v obiteljskem krogu. Kako zlo je občevati preprosto s stariši? vele nekateri. Roditelji vedo, da jih otroci ljube, če se tudi ne poklanjajo udvorno, če tudi jih stariši ne silijo hliniti svoje mržnje in jeze.

Ti pa, ki nečeš biti prostak, ne umuj tako!

Ako pomenja „preprosto občevati“ to, kar, „biti neotesan“, potem je tako občevanje neotesanost, ki ne opravičuje še tako tesnega prijateljstva.

Razum, ki se neče truditi toliko doma, kakor zvunaj, da bi ugajal, da bi se dovrševal v kreposti, da bi častil v sebi človeka in v človeku Boga, tak razum je šibek. Počitek od truda v dobrem, plemenitem, nežnem je edini sen.

Otroška ljubezen ni samo dolžnost zahvalnosti, nego tudi neopustljive pristojnosti. Ako bi imel kdo slučajno neljubeznive stariše, ki nemajo mnogo prava terjati spoštovanja, naj pomisli le to, da so mu činitelji življenja. To edino daje jim toliko važnosti, da jih otrok ne more brez sramote ne rečem zasramovati, niti prezirati ne. V tem slučaju inajno njegovu obzir le večje zasluge; vendar ostanejo vedno

naravni dolg, kateri blaži druge, njemu pa daje večjo veljavo.

Hudoben je, kdor hoče brezobzirno šibati hibe svojih starišev! Kje bodedo začeli gojiti ljubezen, ako jo zanikavamo očetu ali materi?

Kdor za svoje spoštovanje terja od starišev kreposti in podpolnosti v človeštvu, prevzetan je in krivičen. Mi, ki želimo, da nas vsi spoštujejo in ljubijo, smo li mi vedno čisti? Ako je tudi kateri oče ali mati, ki ne razume, kaj je razumno, kaj krepostno; kaj hočemo? Potrudimo se, da jih opravičimo, da prikrijemo drugim njih slabosti in ob enem visoko cenimo njih dobre lastnosti. Ravnajoci tako se sami poboljšamo in dosežemo ono lepo narav, ki ve ceniti tuje zasluge.

Prijatelj! ta misel naj te večkrat obdaje; žalostna je sicer, ali rodi usmiljenje in dobrotljivost! — Bog ve, ne bodo li v kratkem počivali v grobu ti sivi lasje, ki so mi tako blizu? Oh! spoštuj jih, dokler jih še gledaš; tolaži je v njih starostnih težavah, katerih je toliko!

Sama starost jih nagiblje k žalosti; ne žalosti jih nikoli. Tvoja uljudnost bodi tako ljubezniva, da jih jačiš in razveseljuješ. Vsak nasmeh, kateri bodeš izvil njihovim starim ustnicam, bode jim v veliko veselje. Vsaka usluga njih srcu ti

Zupanstvu v Romansu odpuštila se prva dva roka v sesiji leta 1886 dovoljenega posejila 2000 gld., katera bi se morala pisati v znesku 200 gld. za l. 1887 in 1888. O drugih prošnjah v dosego podpor za cestna in druga javna dela prestopi se na dnevni red. — Deželni odbor je po predlogu poslanca Dottori-ja naročeno, naj, kadar se mu primerno kaže, imenuje svoje zastopnike v cestne odbore po § 19. cestne postave od leta 1864 in naj strogo na to pazi, da se bodo dovoljene podpore rabile za tista dela, za katera so odmenjene.

Poročevalec Del Torre. Odboru za morsko kopel v Gradu se dovoli 400 gld. podpore za leto 1888.

Poročevalec Kovarčič. Alojziju Komelu, dijaku na ces. kr. umetnostni akademiji na Dunaji dovoli se 100 gld. podpore.

Isti poročevalec. Peticija Kobariške občine za uravnavo katastralnih mej izroči se dežel. odboru, da jo reši v svojem področju.

Kranjski deželni zbor.

Deseta seja dne 2. januarja.

Pričetek seje ob 11. uri dopoldne. Čita in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem gosp. deželni glavar razdeli došle vloge in peticije. Med drugimi je poslanec Kraigher izročil prošnjo šestnajstih novih odbornikov vrhniške županije za izvršitev postave z dne 23. avgusta 1876, člen IV. proti gosp. Petru Lenassi-ju, sedaj še uradujočemu županu vrhniškemu, ker uže več let računov ni položil. Poročilo deželnega odbora ob osuševanju račenske doline in njenih sosednih dolin se v poročanje izroči finančnemu odseku, potem dr. Mošič poroča o zakonu gledé nekaterih prememb cesarskega patenta z dne 5. julija 1853. o zemljiščnem odkupovanju in v imenu finančnega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

a) Priloženi načrt se potrdi;

b) deželni odboru se naroča, da temu načrtu zakona isprosi Najvišjega potrjenja.“
Zbornica sprejme oba predloga in zakon brez ugovora in vsakotere premembe. Zakon se popolnoma strinja z enakim zakonom, ki ga je bila vlada l. 1886. predložila deželni zboru češkemu, torej ni dvoma, da dobí tudi Najvišje potrjenje.

Poslanec Detela poroča o prošnji občine Radeče, sv. Križ in Dvor za podporo v napravo gozdne drevnice v Radečah in predlaga, naj se prošnja izroči deželni odboru s pooblastilom, da sme v primeri z izkazano potrebo dovoliti podporo do zneska 50 gld.

Ta predlog obvelja brez ugovora.

Poslanec dr. Vošnjak poroča o prošnji občinskega zastopa sv. Križ pri Radečah za podporo šolske zgradbe na Dobovcu. Ker je dotični kredit letos uže potrošen in tudi ni pojasnjeno, kako je z omenjeno šolo, izroča se dotična prošnja deželni odboru v natančnejše poizvedanje in dovolitev primerne podpore iz deželnega zaklada. Enako se izroča prošnja krajnega šolskega sveta v Gočah za podporo ondotnemu šolskemu vrtu deželni odboru, da razmere preišče in dovoli primeren donesek iz deželno-kulturnega zaklada.

Prošnja krajnega šolskega sveta v Starem trgu pri Poljanah, o kateri v imenu finančnega odseka poroča dr. Vošnjak, se za letos odkloni, ker je imenovana šola dobila uže 600 gld. deželne podpore in je v ta namen dovoljeni znesek 6000 gld. letos uže razdeljen. Mogoče pa morda bo na to občino pri razdelitvi podpor ozirati se v prihodnjem letu.

Poslanec Deleta poroča o prošnji županstva v Senožečah za podporo v napravo napajališča, oziroma vodoshrana ter nasvetuje v ta namen podporo 200 gld. iz deželno-kulturnega zaklada, ako se deželni odbor prepriča o potrebi.

Poslanec Kavčič podpira ta predlog in zlasti preporoča, naj bi tudi slavna vlada take naprave izdatno podpirala. Omenja, v kakih zadregah so tamošnji prebivalci, kadar nastane suša in jim poide voda. Ljudje so se odločili z velikimi troški, ki bodo presegali 1400 gld., napraviti novo napajališče, in pri svoj revščini pač zaslužijo izdatno podporo, zato jih toplo preporoča zlasti še slavni vladi. Predlog finančnega odseka potem obvelja soglasno.

Poslanec Višnikar poroča o predlogu Krsnikovem gledé uravnave zemljiških knjig na Kranjskem, oziroma vpisovanja slovenskih imen katastralnih občin. Poročevalec omenja, da se je pri sklepanju dotičnih zakonov mislilo na to, zemljiške

knjige spraviti v soglasje s katastrom. Zato so se obrazci z izvršilno naredbo razglasili v obeh deželnih jezikih, a sodnijam na Kranjskem so se dajali zgolj nemški obrazci in tako so se tudi vpisavala samo nemška imena občin. Slovenska imena so se vpisovala samo tedaj, ako nemških ni bilo. Pri nas imamo torej zemljiške knjige zgolj nemške, kataster pa je večinoma slovenski, torej se v prvem in najvažnejšem delu, to je v imenu zemljiške knjige ne vjemajo s katastrom. Vsled tega se pri vknjižbah na temelji slovenskih pisem, v katerih se nahajajo slovenska imena, delajo zapreke in zanikuje indentiteta v pisnih navedene občine z ono v zemljiški knjigi vpisano. Stranke pri takem ravnanju lahko trpé občutljivo škodo. Dasiravno se smé trditi, da bi se bil vpis katasterske občine v obeh deželnih jezikih lahko zahteval v deželni zakon, je bil vendar upravni odsek glede na to, da take določbe ne nahajamo v nobenem deželni zakon, da so se pa vendar v nekaterih deželah po nakazu sodnih predsednikov v zmislu uže obstoječih postavnih določil napravili dvojezični zemlje-knjižni obrazci, — mnenja, da pravosodna uprava ni le opravičena, ampak tudi vezana, v interesu pravne varnosti in jasnosti zemljiških knjig odstraniti označene nedostatnosti in da v to ni potreba posebnega zakona.

Upravni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Visoka c. kr. vlada naprosi se, da blagovoli potrebno ukrenoti, da se pri zemljiških knjigah vojvodine Kranjske v napisu imovinskega lista navede imé dotične katasterske občine v obeh deželnih jezikih, kjer je tako imé v navadi.“

Baron Apfaltrern omenja, da splošno ni zoper predlog, da se pa v nadrobnostih z njim ne vjema, in da vsled tega nasvetuje vlado prositi, naj ukrene, da se katastralne občine v zemljiško knjigo vpišejo tudi v drugem deželni jeziku v soglasju z oglasilom c. kr. namestništva kranjskega z dne 3. marca 1850 in z dne 24. sept. 1857.

Poslanec Kersnik zavrača barona Apfaltrerna in njegovo sklicevanje na stare določbe in pravi, da sta si predlog upravnega odseka in predlog Apfaltrernov na videz sicer jako enaka, v istini pa vendar nista. Imamo mnogo imen, kakor Podgora, Sava, Lipa, ki nimajo nemškega imena. Itak imamo na Hočevskem imena kakor „Verdräng“ in „Verdenk“, ki nimajo slovenskega izraza; če se torej sprejme Apfaltrernov predlog, bode treba ta imena predstavljati, ali pa se bo rabil oni zastareli repertorij, na katerega se sklicuje predgovornik, in kojega bo treba vendar enkrat prenoviti. Okrajni sodniki tudi niso imen prestavljali ampak ona čudna nemška imena gredó kakor podedovani greh od roda do roda — imejte jih, gospóda, ako so vam tako na srca prirastla, a nam pustite naša. Ako zbor misli, da se bo z resolucijo več doseglo, nego s zakonom, potem dobro; a jaz si za nasprotni slučaj pridržujem ponoviti svoj predlog v primeren času. Konečno pa mislim, da ne pristuje dostojanstvo slavnega zbora prositi slavno vlado, da blagovoli kaj ukreniti, ampak deželni zbor pozivlja vlado, da ukrene v tem smislu; predlagam, naj se resolucija spremeni. (Dobro!)

Poslanec Dežman toži, da so se nemška imena skoraj čisto zgubila, da bi bilo pa prav, ko bi v katastrih stala slovenska in nemška imena, kakor se nahajajo v štabskartah in da zadostuje resolucija, kakor jo je nasvetoval baron Apfaltrern.

Poslanec Kersnik še enkrat zavrne barona Apfaltrerna, češ, da ne hasne se sklicevati na zastarele reči, ki jih bo treba enkrat vendar-le preurediti.

Poročevalec se strinja s premembo, katero je poslanec Kersnik nasvetoval in s katero pri glasovanju resolucija tudi obvelja. Za predlog Apfaltrernov so glasovali samo veliki posestniki.

Poslanec dr. Samec poroča o prikladah za okrajne ceste in v imenu upravnega odseka preporoča v pokritje v proračunu za leto 1888 izkazane potreščine naslednje priklade na vse neposrednje davke z izvenredno doklado:

I. Okrajnemu cestnemu odboru v Škofji Loki in

II. v Mokronogu vsakemu po 15% priklado;

III. okrajnemu cestnemu odboru v Loži pa 25% priklado.

IV. Deželni odbor se dalje pooblašča, da dovoli:

1. okrajnemu cestnemu odboru krškemu pobiranje 15% priklade, in

2. okrajnemu cestnemu odboru kočevskemu 20% priklade, toda še le potem, ko bosta načelnika teh dveh cestnih odbo-

rov prošnje za dovoljenje priklad dopolnila z dokazi o razglašeni dotičnih sejnih sklepov in predložila zapisnike onih sej, v katerih so se sklenole priklade;

3. okrajnemu cestnemu odboru žužemberskemu 15% priklade;

4. okrajnemu cestnemu odboru radovljiškemu in

6. okrajnemu cestnemu odboru radeškemu vsakemu po 20% priklade;

6. okrajnemu cestnemu odboru veličolaškemu pa 25% priklade, toda še le potem, ko bodo načelnikstva teh cestnih odborov predložila k prošnjam za dovoljenje priklad zapisnike onih sej, v katerih so se sklenole priklade.

V. Od okrajnega cestnega odbora črnomeljskega sklenena 12% priklada se v to svrhu, da se pripravi zaloga za zgradbo ceste od Brezovice do Predgrada, uradno na 15% povikša, ter se deželni odboru naroča, da zaradi predpisa in pobiranja te priklade potrebno ukrene.

VI. Od okrajnega cestnega odbora logaškega sklenena 20% priklada se za ta slučaj, ko bi okr. cestni odbor med tem časom terjatve deželnega zaklada ne poravnal, povikša uradno na 25% ter se deželni odboru naroča, da zaradi predpisa in pobiranja te priklade potrebno ukrene.

VII. Deželni odbor se pooblašča, da onim okrajnim cestnim odborom, ki z 10% priklado ne bi mogli pokriti potreščine za l. 1888, pri dokazani potrebi in na podlagi pravilno sestavljenega proračuna dovoli znotraj postavnih mej priklade nad 10% ter da ukrene potrebno zaradi pobiranja dovoljenih priklad.

VIII. Deželni odbor se pooblašča, da okrajnemu cestnemu odboru mokronoškemu za preložitve cestnih kosov IX, do XI, med Mokronogom in Lanknicami, katere je izvršiti leta 1888, podporo v znesku 1500 gld. naukaže iz kredita za cestne stavbe tako, po meri, kakor bode delo napredovalo, oziroma potem, ko se bode po izvršeni kolovadciji prepričal, da je zgradba zadovoljilno izgotovljena.

Poslanec Hren poroča o prošnji prebivalcev trebanjskih zaradi potrebnih ukrepov za zgradbo temeniške ceste in v imenu upravnega odseka predlaga:

„Prošnja izroča se deželni odboru z nalogo, naj v njej navedene razloge pretresa in po vrednosti uvažuje, ter o njej zajedno z ono, katere se mu je glede istega predmeta tekem sedanjega zasedanja odstopila, poroča, oziroma primerne predloge stavi.“

Ta predlog obvelja brez ugovora.

Poslanec dr. Poklukar poroča o prošnji R. Dolenca, vodje vinarske šole na Grmu, da bi se mu za gospodarstvo in gospodinjstvo dovolila letna nagrada 200 gld., češ, da se tak znesek plačuje tudi vodji kmetijske šole v Gorici. Po nasvetu finančnega odseka se ta prošnja odkloni.

Konečno zbornica zdravniku-asistentu v deželni blaznici na Studencu dovoli naslov „hišni zdravnik“, in deželni glavar ob 3/4. uri sklene sejo, ter prihodnjo sejo napové za četrtek 5. t. m.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Ker so zdaj vsi deželni zbori utihnoli, obrneno so vseh oči na delovanje državnega zbora, v katerem odgovarjajo zdaj razni ministri na zastarela vprašanja in na zaerjavele interpelacije. Minister Bacquehem je odgovoril na interpelacijo češkega poslanca Slavika zaradi tarifnih neednakostij na državnih železnicah; minister Pražak je zagovarjal svojo naredbo o rabi slovensščine v zemljiških knjigah itd. O tej priliki se je poslanec Zeithammer prav krepko potegnil za nas, na čemer mu izrekamo srčno hvalo. Kar se tiče šolskega predloga kneza Lichtensteina, izjavljajo se vsa nemška opozicijska glasila proti predlogu. Tudi desnica državnega zbora ga je hladno vzprijela. Mladóchehi so v svojem glasilu proti predlogu; Staróchehi niso še pokazali svoje boje, a „Politik“ pravi, da predlog ni postavljen v ugodnem času. O Poljakih se ne ve še, kako se bodo vedli v tej zadevi.

V ogerskem zboru je začela pred nekaterimi dnevi specialna debata o proračunu. Daljša debata je trajala o stavki kraljevske opera. Finančni odbor predlaga v podporo 210.000 gld., tedaj 39.120 gld. manj nego lani. Poslanec Pasmandy trdi, da je madjarska opera nemogoča. Ako v bodoče dovoli tudi polu milijona na leto, imeli bodo vendar madjarsko opero, v kateri bodo samepevi italijanski, a zbori

madjarski. V Pešti naj se napravi mednarodno opero, kajti madjarska opera bode mogoča morebiti po 20 ali 25 letih, a denes je nemogoča. Minister Orcey obeta, da se bode vlada bavila z osnovami, katere je predložila enketa glede urenjenja opere.

Vnanje dežele.

Na Srbskem se bližajo zopet volitve, ker se je skupščina razpustila. Razno stranke si stoje nasproti in agitujejo za-se v narodu. Denes ni moči vedeti, katera stranka bode močnejše zastopana v skupščini.

O bolgarskem knezu se piše, da je bil nedavno v Plovdivu, kjer je bil po poročilih bolgarskih oficijozov „navdušeno“ sprejet. Kako je to navdušenje, lahko, si mislimo, saj vemo, da avstrijski nadporočnik Koburg mej bolgarskim narodom ni posebno priljubljen. O mržnji bolgarskih častnikov proti Rusiji pišejo ruski listi, da izvira samo iz bojazni, da izgube službo, ako Rusija pridobi v Bolgariji zopet poprejšnji vpliv ter da na njihovo mesto stopijo Rusi. Ako je Rusija reši tega strahu, pridobi si je na svojo stran in pozabijo Koburga ter ga vržejo raz prestol na kateri je sedel proti narodovej volji.

Italija je potrosila za vojsko v Afriki uže 32 milijonov frankov. Mnogo denarja, a uspehi so le majhni. Sedaj, ko so nadejali se spoprijeti z Abisinci zmanjkalo je teh naenkrat in Italijani sami ne vedo, kje je prav za prav sovražnik. — Rimsko vseučilišče so za nekoliko časa zaprli zaradi dijaških izgrediv in demonštracij proti profesorju Bonghiju.

Na francozko-nemškeji meji bil je te dni zopet čuden slučaj. Nek Francoz imenom Barberot lovil je ob meji. Kar naenkrat zagleda pruskega stražnika, ki mu miga z roko. Misli, da mu kaže, kam se je zver skril. Jedva prekoráči mejo, poprime Prusak 71 letnega starca ter mu siloma iztrga puško iz rok ter jo preda nemškemu oblastvu. Stvar se je potem poravnala mirnim potem brez diplomacije.

Špansko ministerstvo je sedaj v velikih zadregah. Napada ga ne sama opozicija, temveč tudi stranka reformistov, ki je bila do sedaj na njegovej strani. Očita se vladi, da ne dela ničesa za povzdigo gospodarstva in da ne izvršuje obljubljenih političnih reform. Nevolja raste od dne do dne. General Cassola žuga ločiti se od svojih tovarišev ministrov, ako mu ne dovoli izvesti njegovih načrtov in reform v vojski. Namesto da bi se vlada in nje stranka bavila s temi vprašanji, tratite čas z adreso, katero hočejo poslati kraljici in baš to bode sedanje ministerstvo Saggasta pokopalo.

DOPISI.

Sv. Ivan 31. januarja. (Vabilo h koncertu.) Pred seboj imam vabilo na koncert, kateri napravi naša podružnica sv. Cirila i Metoda. Sodelovalo bode pevsko društvo „Zora“, o katerem se je uže govorilo, da je propalo, kar pa ni res. Vender žalostno a resnično je, da so druga društva popustila svoje delovanje. Temu je krivo, ker nemamo dovolj poštvalnih učiteljev, katerim bi bila sveta domovinska dolžnost društva izpodbujati k narodnemu delovanju, in tako nadaljevati uže pred mnogimi leti pričeto delo.

Cujemo, da odbor mnogo prizvuje in tudi drugi rodoljubje si zelo prizadevajo, da se izvrši koncert sijajno. Zanimivo je posebno to, da v igrah: „Mutec“ in „Berite Edinost“, bodo sodelovale same domače moči. Ker je čisti dohodek namenjen tako velevažnej družbi sv. Cirila i Metoda, upamo, da se udeleži mnogo gospodov tudi iz mesta. Delajo se velike priprave za ta prvi koncert; dvorana bode jako vkusno ukrašena. Počasti naj nas mnogo gospodov iz okolice in posebno pa iz mesta, da tako pomorejo družbi k dobremu uspehu. Na svidenje zatorej 2. februarja pri „Aurori!“

S Krasa, 25. januarja 1888. — (Boj za imena). Po celem liniji, kjer Slovenci prebivajo v dotiki z drugimi narodi, bodisi z Nemci ali Italijani, bil se je ljut boj za — imena! Slovenci ne delamo krivice drugojezičnim narodom, a želimo, da tudi oni naši sosedje nam pusté naša starodavna imena zemljišč, njiv, dolin, vinogradov, senočetij itd. V Ljubljani se je vrlo potezal za slovensko pisavo v zemljiških knjigah poslanec Krsnik, v Gradci Jerman, v Poreči dr. Laginja, v našem Trstu pa edini neupogljivi naš poslanec

Nabergoj. Se vé, da povsodi je malone brezuspešno naše pravično zahtevanje, a to samó zaradi lagodnosti ali komoditete dotičnih uradnikov, ker se jim stúdi slovenski jezik. Nemci hočejo, da ostane vse po starem n. p. „Pröse“ namesto „Brejze“, Munkendorf nam. Krška vas, Weisfach nam. Visoke, Feichting nam. Bitinje, Wigaun nam. Begunje, Wresie nam. Brezje, Lutergeschies nam. Lutersko selo, Rappelsgeschies nam. Račje selo, Freihau nam. Vrhovo, Kraxen nam. Krašnja, Prästranegg nam. Prestranik itd. na Kranjskem; ali pa na Koroškem, kjer so še huje popačena imena n. p. Svetnaves nemški Weitzelsdorf, Pörschach namesto Poreče, Wriessnitz-Brezaves, Vögelitz-Budanj, Albersdorf-Pinjavas, Zwanzgerberg-Osojnica, Fürnitz-Brnica, Einersdorf-Loncaves itd., ali na Štajerskem: Wanofzen-Banovej, Rindschein-Rundetova, Wachsenberg-Vosko, Schleinitz-Slivnica, Lichtenwald-Sevnica, Friesach-Brezovo, Fautsch-Bučé. Werde-Brda itd.

A pustimo nemške urade, in pogledimo malo v primorske italijanske; morebiti so pravičnejši. Da ne omenjamo Goriškega, kjer je v Brdih nelo selo „Collobridà-Golabrda, Vercoqlia-Vrhovlje, in nezmišl „Redipuglia“-Sredpolja, slavni grad Devin ima, kakor omenja Pichler v svojej knjigi: „Memorie del Castello di Duino“ (pag. 88), trideset raznih pisav: Duinum, Dugnum, Duvigno, Duino, Duwin, Dewin, Duwein, Dewein, Döwein, Dowin, Doino, Divinum, Devin, Divin, Tevino, Tubinum, Tubain, Tuba, Tubinum, Tybein, Thybein, Dibey, Tiwein, Towein, Tuwein, in morda tudi Tuffen, Tiuphen, Tiuffen, Teuffen, Teoffen, Töphen, v nekij listinah Ort-tuin, Ortwein.

Nič bolje ni v Trstu s pisavo starih imen. N. p. Opčine se pišejo na dvajset raznih načinov:

Opichna, Opechna, Opchiena, Opchyena, Obchiena, Opgina, Opgena, Opgyena, Ochiena, Oppehiena, Opchena, Opchina, Opčiena, Opčena, Oppezna, Oppizina, Opzhena, Oppezna, Obchiena, Obcina, in po slovensko Občina, in kakor narod izgovarja Opčine, Opkine, Opčine. No, katera izmed teh 25 pisav je prava? Zvečine pišejo italijančiči na tržaškem magistratu po najnovejšem pravopisu „Opicina“! Ni čudo; saj Opčine zdaj nimajo nijednega zastopnika v mestnem zboru, odkar je odplul gospod „konšiljer“ Žan daleč tje v Sicilijo ter se naselil v pomarančnem mestu Mesini. Kdo bode njegov naslednik, — Bog si ga vedi.

Pa kdorkoli bode izvoljenec Opencev, težko bode imel toliko srčnosti, da izvojuje za Opčine, malo „pipico“ za pravilno pisavo Opčine. (V Porečkem deželnem zboru smo slišali o vojski za imena s „pipico“ — i nomi colla pipa.) To je uže čez mero, kako nam lahoni pačijo in kvarijo poštena slovenska imena! V znanstvenem (!?) listu: Archeografo Triestino XIII. p. 342. piše Pavani, da ime vsaj Padričeje je od nekega Tomaža Padričiar, ki je kupil „Grisa, Maina, e Stari-breg“ (grizo, gmajno v starem bregu) od tržaških nun in pravi, da Staribreg se je takrat (!) zval „Bovolenta“ o Bonovolenta o Benevolenta! Še malo dalje mešajte, pa bode kar „Bona polenta“ vzrasla iz „Hudega leta“! Od Ključa gori v reber se vije cesta kakor „hudo leto“, in zato ima tako ime. Drug pisatelj pravi onemu kraju: „Cotteletto“! Za pust izvrstno: „dobra polenta s koteleto“ — pa izgine „hudo leto“! Varujte se, g. urednik, da vam o tej pojedinici ne izbijejo slovenske „pipice“ iznad Vašega imena! (Bodem oprezen. Ured.)

Komen, 25. jan. 1888. — Od vseh stranij dohajajo obširna poročila, kako čitalnice ali bralna društva napravljajo zdaj v predpustnem času veselice, zabavne večere, tombolo in plese. — Da, od vseh stranij, — le od nas ne prihaja v svet nikako poročilo. — Moglo bi se misliti, da vse spi, da ne živi naše „Bralno društvo“, niti ne životari, da so morebiti uže sneli napis „Bralno društvo“ iznad velikih vrat, kder ima svojo bralnico; a to ni istina.

Naše „Bralno društvo“ se je začelo lepo razvijati in snuje zabave, kajti nedavno smo imeli v društvenem prostoru tombolo z raznimi dobitki in potem skupno zabavo. Da ne dohajajo taka poročila v svet, kriva je naša pohlevnost.

Prošlo soboto 21. t. m. je napravilo naše „bralno društvo“ lepo veselico (cenjena „Edinost“ je proglasila razpored), katere se je udeležilo mnogo gospode. Dvorana v gostilni g. Fr. Kovačiča je bila krasno opravljena, kajti vse stene so bile olep-

šane z narodnimi in avstrijskimi zastavami; pri vsakej svetilnici ob stenah ští visele po dve zastavi, kar je kaj lepo pristojalo, a takoj pri vratih, v sobano stopivši smo zagledali na nasprotnej steni veliko in lepo podobo Nj. V. našega cesarja obdanega s krasnim in velikim svežim lovorovim vencem, kateri je zopet obdajalo veliko število narodnih in črnozoltih zastavic.

Koncert, ki je trajal od 7. do 10. ure, z jako zanimljivim programom, izvršil se je izvrstno, a to ni čudo, če poznamo izvrstni kvintet Peinelto. —

Po koncertu je godba zasvirala avstr. himno, kojo so vsi stojé poslušali, in na vsklik gosp. predsednika „Br. društva“, zadoneli so frenetični „živio“-klici Nj. Vel.

Potem pa je začel jako živahen ples, rajanje mladine itd. ter plesalo se je z vsó vztrajnostjo do 5 1/2 v jutro. Mej odmorí smo prepevali v mešanem zboru lepe pesnice, a v prvej vrsti smo prav radi poslušali komenski učiteljski kvartet, obstoječ iz gospodične Štrukljeve in Ingerleve, in gg. učiteljev Tanceta in A. Lebana.

Smelo rečemo, da se je vse izvršilo v najlepšem redu; a pozabiti ne smemo, da se je večkrat plesala četvorka. Da je bilo to mogoče, zahvaliti se nam je gosp. Kavčiču, c. kr. davk. uradniku, ki je znal voditi ta preljubljeni ples tako dobre.

Res moramo izreči, „da lep večer je nam bil“, ker vse je bilo zelo veselo; in ko smo se razhajali, ko petelin oznanjal je dan, izražal je vsak gorko željo, da bi odbor „bralnega društva“ kmalu zopet napravil kako zabavo v tem predpustu.

No, ta srčna želja se bode kmalu uresničila, mi upamo, da se v tem predpustu še vidimo v veselem krogu.

Gorica 29. januarja. [Izv. dop.] „Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“, napravi dne 5. februarja t. l. ob 3/8 uri zvečer v dvorani „Goriške čitalnice“ veliko besedo, katera je zaradi prezanimivega, izvenrednega razporeda zelo znamenita in je želeli, da se je udeležé vsi udje, njih družine, kakor tudi udje drugih narodnih družtev iz mesta in z dežele. Naj nikdo ne zamudi te krasne prilike. Razpored je: 1. „Zrinski-Frankopanka“; ugl. pl. Zajec; poje možki zbor s spremljevanjem orkestra. 2. „Pol vina pol vode“, veseloigra v ednem dejanji. 3. „Mornar“, uglasbil F. S. Vilhar, pesen za bariton; poje g. Kronavetvogl. 4. „Lunica“ bes. in uglas. F. C. Vilhar; poje mešani zbor. 5. „Junak in dete“, deklamuje gospodična Ivanka Klančičeva. 6. „Sirota“, Razlag-Hajdrih; četverospjev in alt-solo; poje gospodična Jug. Med posamičnimi točkami svira godba. 7. „Seja občinskega starešinstva“, komična opereta za možke glasove s spremljevanjem orkestra; uglasbil Roman Nejedly. Orkester vodi g. pevovodja Pahor. 8. Domača zabava. — Ustopenica za osebo 20 kr., sedež na zofah 10 kr. Sedeži se dobivajo v soboto in nedeljo od 11—12 ure v društveni bralnici.

Prvikrat zatorej večja opereta v slovenskem jeziku v krogu Slovencev na Goriškem. Priprave se uže delajo eden mesec. Oskrbele so se lepe obleke, domače noše; godba je krasna in utis bode velikansk. Kakor pravimo, naj nobeden ne zamudi, da se udeleži te izvenredno bogate „Besede“. Tudi druge točke je odbor lepo izbral. Na svidenje zatorej v nedeljo 5. februarja.

Od Karavank. (Korist posojilnic na deželi.) Govoril sem z imovitim posestnikom, ki je v velikej zadregi, ker sestra se moži in jej mora 300 gold. dote izplačati; gotovega denarja pa kmet nikoli nema toliko pri hiši. „Kaj mi je storiti“, me je vprašal, „ako denar vzamem v hranilnici, imam do 100 gld. troškov; ali se to izplača zarad tako male svote? Ako vzamem pa več, recimo 1000 gld., imam pa dolg na hiši, katerega se več ne iznebibim, in 50 gld. vsako leto več davka, ker po toliko mi je plačevati obrestij; in če hočem kedaj dolg plačati, me vknjiženje zopet mnogo stane. Strije mi pač posodi to svoto, pa le na 6% obrestij, in vrhu tega mi moram hoditi še na tlako. Kadar je košnja ali kako drugo nujno delo, me kar pokliče, naj pridem pomagat z dekle in s hlapcem, ko imam sam dosta dela pri hiši. To delo se pa ne vračuni v obresti, temveč je le po vrhu „za dobroto“. Kamor se obrnem po denar, mi slabo kaže. Taka je! Kdor se zadolži pri sorodnikih, podá se malone v njih sužnost; rabijo ga, kedar in kakor se jim zdi, in vrhu tega še opravljajo ga pri sosedih, koliko jim je dolžan in da ga le

oni vzdržavajo. Tako se godi kmetom. Trgovci v mestu, če je količkaj trden, dobi lahko 300 gld. na osobni kredit na golo menjico brez odvetnikov, cenilcev in vknjiženja. Marsikateri gospodar pa, čegar premoženje je več vredno, nego vse blago onega trgovca, ne dobi denarja drugje, kakor v hranilnici, in to le z velikimi troški. Zato so kmetovalcem potrebne posojilnice, katerim je namen prisrabeti kmetu kredit za manjše potrebe. V takej posojilnici lahko dobi nekoliko stotatov na samo dolžno pismo, nema zatorej posebnih troškov, ne dolgih potov, in ni treba toliko čakati na denar.

Ako ni tedaj naše rodoljubje prazno bahanje, puhla fraza, pomagajmo našim kmetom, da si povsodi stvarujejo posojilnice. Mi hočemo, da bi kmet podpiral naše časnike in pisatelje, naše narodne družbe in zavode; kako naj dela to, ako leze v vedno hujšo revščino, in mu v sili nihče ne pomaga? Ali ne izgubi veselja za vse vzore? Pomagajmo zategadelj kmetu, da se gmotno postavi na trdne noge, in bodimo prepričani, da postane naše narodnosti trden steber, na kateri se moremo vsigdar oslanjati.

Ker so s posojilnicami združene tudi založne, t. j. ker se sprejemajo tudi hranilne vloge, (in brez teh bi ne mogle poslovati, saj bi se ne mogle ničesar izposojevati, ako bi nihče ne vlagal), daje se domačim poslom, delavcem in zasebnikom tudi prilika, da začnejo štediti, in to je druga korist posojilnice. Marsikateri posel bi morda še kaj prihranil za stara leta, ali do hranilnice v mesto mu je pot predaleč. Nekaj časa hrani denar, potem pa pride skušnjava v podobi kakinega krosnarja ali veselega tovariša, in denar se potrosi za nepotrebne stvari ali za pijačo. Star posel, ki si nič ni prihranil, delati pa tudi več ne more, pride le občini in sosedom na žlico in v nadlego. Bolje bi bilo tako za posle in dninarje in sploh za vse, ki si kaj služijo, kakor tudi za občine in vse sosede, ako bi si taki ljudje kaj prihranili, in za to jim daje posojilnica priliko dovolj.

Pač so zdaj povsodi poštena hranilnice, ali tisti denarji kmetom niso na razpolago. Ali ni bolj prav, da prihranjeni denar pride v korist in pomoč domačim gospodarjem, pri katerih so ga posli zaslужili? Časi so zdaj težavni za kmeta; žito nema cene; davki so visoki, posli so pa tudi dražji, kakor nekđaj. Kmetu zdaj nič ne ostane, najbode še tako priden in varčen; posel si pa lahko kaj prihrani, saj ima hrano in stanovanje pri hiši. Če ima hlapce 60 gld. plače, in odbijmo 30 gld. za obleko in tobak, mu vender ostaje še 30 gld., katere prav lahko prihrani, ako ni pijanec. Nihče ne terja od posla, da bi vračal ta denar ali ga izgubljal. Če pa uže nalaga svoje težko prislužene novce na obresti, ali ni pravičnejše, da jih daje v domačo posojilnico, da si pomagajo z njim kmetovalci, pri katerih ga je zaslужil? V posojilnicah z neomejenim poročtvom je denar baš tako varen, kakor v hranilnici; navadno plačujejo pa še nekaj več obrestij, nego hranilnice. Posojilnice so zatorej dobrota tudi poslom, ne samo gospodarjem.

Zato, rodoljubi, snujte povsod posojilnice, domovini v čast in blaginjo!

Domače vesti.

Svetoivanska podružnica sv. Cirila in Metoda vabi k besedi, katero napravi dne 2. februarja 1888. (na Svečnico) v prostorih gostilne „All Aurora“ pred Boschettom z nastopnim razporedom: 1. Godba. 2. Ivan pl. Zajec: „Jurišičeva poputnica“, zbor. 3. Godba. 4. Hajdrih: „Adrijansko morje“, zbor. 5. Hajdrih: „Luna sije“, četverospjev. 6. Godba. 7. Hajdrih: „Mornar“, bariton-solo poje g. V. Lavrenčič s spremljevanjem na orkestru. 8. Godba. 9. „Mutec“, vesela igra v 1 dejanji. — 10. Godba. 11. Berite „Edinost“, vesela igra v 1 dejanji, 12. Godba. Začetek ob 6 1/2 uri zvečer. Prevske točke izvršujejo gg. člani pevskega društva „Zora“. — Sviral bode gledališni orkester. Ustopenica 30 nč. V tako plemenito svrhu radodarnim doneskom se ne stavijo meje. — Spoštovanim čitateljem ni treba tu razlagati velike imenitnosti družbe sv. Cirila in Metoda posebno za Trst in okolico, zatorej je dovolj, ako jih samo opozorimo, da je na svečnico veselica v ta namen. Osvedočeni smo, da iz Trsta bode navzočna o tej zabavi vsa narodna gospoda, ki količkaj čuti še domovinske ljubezni v prsih. Iz-

voli naj se čitati tudi denašnji dopis iz sv. Ivana.

Delalskega podp. društva ples 4. februarja obeta biti krasen, kajti Slovani v Trstu in okolici se zelo zanimajo zanj. Prošlo leto je bilo gledališče Fenice napolnjeno; isto upamo tudi letos.

Imenovanje. Ministerski predsednik je imenoval namestniškega tajnika Germana Zuecha za okrajnega glavarja na Primorskem.

„Independente“ je pred tremi dnevi debelo natisol, da je naš državni poslanec g. Ivan Nabergoj tožen zaradi žaljenja časti, a navlašč je pozabil omeniti da razven njega so vpleteni v to tožbo še drugi slovenski državni poslanci. Toži jih drž. poslanec g. dr. Gregorec. Ker upamo, da se bode stvar poravnala mirnim potom in ne pred sodiščem, kar bi ne uplivalo posebno ugodno na naše slovensko občinstvo, zatorej je bolje, da — molčimo o tem in čakamo prijaznega dogovora.

Gosp. dr. Milkovič Vladimir rojenja Rus iz Galicije, prišel je v Trst preiskavat stare zgodovinske listine ob oglejskej, posebno pa o kranjskej cerkvenj zgodovini. Gosp. doktor se je tudi v Ljubljani bavil več tednov in je tudi dvakrat javno govoril; prvič v „pisateljskem društvu“ in drugič v muzeji Rudolfinum. Dobro došel v našej sredi in želimo mu najhujšega uspeha o raziskavanji važnih zgodovinskih podatkov!

Tržaška mesečna statistika Meseca decembra 1887 je bilo v Trstu 430 porodov (230 možkega, 227 ženskega spola). 356 otrok je bilo zakonskih, 74 nezakonskih. — Umrlo je 208 možkih in 206 ženskih. Največ oseb je umrlo 12. (19), najmanj 16. (6). Poprečno je umrlo vsak dan 14 oseb. Poročilo se je 15 parov in to 14 v cerkvi in 1 pred politično oblastjo. — Bolnikov je bilo vseh 1009; v oskrbovalnici pa 657 oseb. — Zaklalo se je 1750 volov, 1 bik, 252 krav, 22 konj, 3059 telet, 487 kostrunov, 357 jagnjet in 1703 prašičev. — Najtoplejši dan je bil 2. (12.6° Cels.) najmrzlejši 28. (4.3° Cels.). — Deževalo je meseca decembra 15 dni, razven tega je bila 7. decembra toča in sneg je padal 20., 22., 23., 24., 26. in 27. decembra. —

Družbi sv. Cirila in Metoda je poklonil obrtni nadzornik g. Polley Oskar štiri gold. Hvala!

Cesarjev dar. Cesar je podaril stradojčemu ljudstvu na Goriškem 5000 gld. iz svoje blagajne.

„Slovenskega sveta“ 2. šte. je bila tudi zaplenjena.

Čenitev konj in tovarnih živalij za vojsko se bode vršila dne 6., 7., 8., 9., 10. in 11. februarja od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. popoldne na senenem trgu.

„Pedagogičskemu društvu“ na korist se napravi dne 5. februarja 1888. leta v prostorih „Bralnega društva“ v Krškem koncert s tem razporedom: 1. A. Schuller: „Sirena“, overtura. 2. Nagovor. 3. A. Nedvč: „Na goro“, mešani zbor. 4. A. Nedvč: „Oblakom“, mešani četveropev. 5. Deklamacija. 6. Flotow: „Marta“, potpuri. 7. G. Meyerbeer: Adrija iz opere „Robert“, sopran-solo. 8. Iv. pl. Zajec: „Večer na Savi“, možki zbor. 9. F. Schubert: „Na morji“, bariton-solo. 10. A. Foerster: „Venec Vodnikovih pesnij“, mešani zbor. 11. V. Parma: „Pozdrav Gorenjskej“, valček po slovanskih napevih. 12. Ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustopenica za osebo 80 kr., za obitelj 1 gld. 50 kr. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Vipavska čitalnica napravi v spomin Valentina Vodnika v četrtek 2. feb. t. l. v svojih prostorih veselico s pričujočim razporedom: 1. Slavnostni govor. 2. Mašek: „Pri zibelci“, možki zbor. 3. Hajdrih: „V tihí noči“, možki zbor. 4. Dr. B. Ipavc: „Planinska roža“, možki zbor. 5. „Mutec.“ Vesela igra v enem dejanji. 6. Ples. Začetek točno ob 7 1/2 uri zvečer. Ustopenica 20 kr., sedež 30 kr., ustopenica k plesu 50 kr.

Onim italijanskim velikošolcem, obiskujočim grasko in dunajsko vseučilišče, ki so bili poslani ob ustanovitvi podružnice „Pro Patrie“ v Zadru brzozjavne pozdrave, o d t e g n o l j e minister Gautsch državne ustanove ali stipendije. Prav tako! „Pro Patria“ ima druge namene.

V Dolenjivasi pri Senožečah je 27. januarja umrl v starosti 72 let po Notranjskem in Primorskem znani posestnik g. Anton Može.

Vodstvo veteranskega podružnega društva napravi ples dne 5. febr. t. l. v gosp. Goljevih (Mežnarjevih) prostorih na Grahovem. Svirala bode Tolminska godba

Ustopenina za neude 60 kr. — Začetek točno ob 2. popoldne.

Policijsko. Težaka Ivana Znidarska so zaprli, ker se je gostil v kavarni Cesares, a ni imel denarja, da bi poravnal račun 1 gl. 14 nč. — Služabnici Ani Smrkal je ukradel iz žepa nepoznan malopridnež v ulici S. Sebastiano novčarko z 20 gl. — Štirje postopači so ukradli vrečo s 60 kg. kave. V ulici Cordaiuoli jih je dohitel stražnik ali tatovi so ostavili vrečo in pobegnoli.

Gospodje člani „Tržaškega Sokola“ se uljudno vabijo k rednemu občenemu zboru, kateri bo 2. februarja 1888. ob 4. uri popoldne v prostorih „Delaškega podpornega društva“ (Via Molin piccolo št. 1) s sledečim razporedom:

1. Nagovor staroste;
2. Poročilo tajnikovo;
3. Poročilo blagajnikovo;
4. Poročilo pregledovalcev računov;
5. Poročilo nadzornika telovadbe;
6. Posamični predlogi;
7. Volitev staroste, 8 odbornikov, 3 namestnikov in 3 pregledovalcev računov.

Volilo se bo 2. leta po novih pravilih, katera so bila sprejeta v občenem zboru 1887. leta in potrjena po c. kr. vladi.

Odbor.

Listnica upravnštva

Mnogim gg. naročnikom, ki so nam pisali, da jih vrlo zanima naš uvodni članek: „Slovani v Trstu nekaj in danes“ in da so v obče zadovoljni z vso vsebino „Edinosti“, odgovarjamo, da nas srčno veseliti čuti enake glasove in da se bomo trudili tudi v bodoče prinašati samo dobro gradivo. Da ste nam zdravi!

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedogledljivi želodčni pijaci. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko. posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke. Vedna raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva smes. Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil valed svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči pravice prednosti nad vsami dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi s vsakim dnem večje prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineske robarbare, katera korenika je poznana zaradi nje nega ugodnega upliva na prebavljenje ni nič drugega, nego zdravilo, ki se v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvečenec priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapl, gnjusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnemu trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1-15

GLAVNO SKLADISČE U LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Pallaci. 9-25

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč: —12-5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštne prosto.

REVEN DIJAK

prosi za instrukcije v predmetih gimnazije ali pa ljudskih šol. Govori slovenski, nemški, hrvatsko-srbski in nekoliko laški. — Ponudbe sprejema upravništvo „Edinosti“.

SLOVENSKI

„ŠALJIVI KOLEDAR“

za leto 1888

— bogato ilustriran —

izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu

po 40 nvč. komad.

Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici

po 45 nvč.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 sold do vsacega zn-ska vsak dan v tednu razun braznikov, in to od 9-12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-11. ure zjutraj. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12. ure opoldne. Zneske od 50 gl. precej, od 50-100 je treba 1 dan odpovedati, 100-1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprej.

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5%

višje zneske v tekočem računu po 4 1/2%

Daje denar proti vključenju na posetva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 1. oktobra 1886. 2-24

Riunione Adriatica di Sicurtà
v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva gl. 3.340.000

Rezervni fond od dobičkov 536.622-02

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000-

Rezervni fond za podjete na premikanja vrednostnih efektov 161.500-

Premijna rezerva vseh oddelkov 7.342.780-36

Rezerva za škode 267.601-

V portfelju:

Premije, ki se imajo potrjati v prihodnjih letih 16.954.118-57

Skupni znesek v h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gl. 114.949.847 01

Urad ravnateljstva. 25-25

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnjaj hiši).

SREBRNICO

ozdravlja po najnovejšem načinu profesorja Wilkensonu popolnoma in stalno.

Prospekt zastoj.

Karol Kreikenbaum

25 Braunschweig. 49-52

Najboljši papir za cigarete

13-26 je pristni

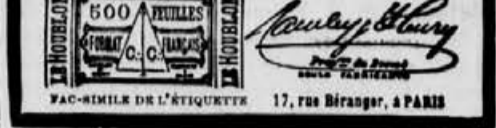
LE HOUBLON

francozki fabrikat Gawleyev in Henryev v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesor kemije na dunajskem vsučilišču, radi njegove najboljšje kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvorine.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

P. t. gospodarjem, čast duhovščini, g učiteljem in vsem prijateljem km-tijstva vsajamo si naznati, da je na svetlo prišla nova kmetijska knjiga z naslovom:

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk.

Po naročilu visokega c. kr. ministerstva kmetijstva spisal

E KRAMER,

ravnatelj ježerne kmetijske šole v Gorici

Knjiga govori na kratko o vseh km-tijskih trokah s posebnim ozrom na kmetijske razmere na Kranjskem Primorskem in spodnje štajarskem, obseza 16 tiskovnih pol na močnem papirju ter ima 83 podob. Ker je dovoljilo vis. c. kr. ministerstvo za tisk knjige zdatno podporo, jej je cena samo 10 kr

Dobiva se tudi v tiskarni Dolenc v Trstu nez n-tasi poštarino vred 55; trdo zezana 75 kr

Ljubljanski Zvon.
Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Čas nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoce poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavija svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanie kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, avkovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvu, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Kod naručivanja tiskarnica molimo naznačiti točno naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Tiskara Dolenc
Via Torrente 12 u Trstu.

Schivitz & Comp. i
(Živic in družbeniki)
v Trstu ulica Zonta 5

preporučajo svojo zalogo vsake vrste strojev in priprav za nje. Posebno imajo ali naročajo izvrstne brizgalnice ali sisalke (pumpe) za vsako rabo, gasilke, stroje na par in na plin, mlatila in čistilke za žito, maline, rezala za slamo, mastilke in stiskalke za grozdje, železna moderna orala, kosila za travo in za žito, itd. Imajo veliko zalogo železnih cevij in druge priprave za vodotoče, cevi iz kavčuka in lana, vse priprave za stroje na par in za drugo rabo, rudno olje za mazilo itd.

Vse se pošilja carine prosto in po najnižjih cenah. 1-3

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.
KREDITN. ZAVODA
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " " 3 " "	3-mesečni " 2 1/4 " "
30- " " 3 1/4 " "	6- " " 2 1/2 " "

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20 aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gl., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.
Trst, 20. januarja 1888. 45-48-40

Vina
črna vkusna, zanesljiva na prodaj!
Cene ugodne! več pove upravništvo
»Edinosti«. 2-6

Assicurazioni generali.
v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa i na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1884 f. 31,490.875 83

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 21,006 641-33

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83,174,457-98

Plačana povračila: a) v letu 1884 f. 8,637.596 13

b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178,423.333-51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastne palači. 8-24

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbonando l'interesse annuo: per Banconote

3 1/2 % con preavviso di 5 giorni

3 1/2 " " " " 12 " "

3 1/2 " " a sei mesi fissa per Napoleoni

2 1/2 % con preavviso di 20 giorni

3 " " " " 40 " "

3 1/2 " " " " 3 mesi

3 1/2 " " " " 6 " "

Per le lettere di Versamento in circolazione il nuovo tasso d'interesse andrà in vigore a partire dal giorno 15. 25. aprile, 3. 23. maggio, 15. luglio e 15. ottobre a seconda del preavviso.

Trieste 15 Aprile 1886.

Warrants. BANCO GIRO

abbonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a fiorini 20.000 a vista verso chèque; imparti maggiori preavviso avanti la Borsa.

Assume pel propri correntisti l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piasse ad accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1/2% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.

La Filiale della Banca Union
(Sezione Mercè) s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants. 3-24

PRI JULIJU GRIMMU
dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 38-104

KLINIKA
za spolne in želodčne bolezni, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabijte v de, in za vse bolezni mehurja, droba in živcev. Tudi pisмено po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 47-96-104

C. Streetzel, specialni zdravnik Lindan am Bodensee.